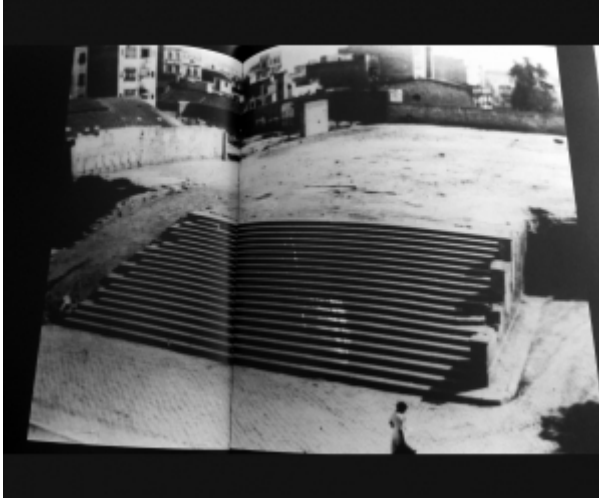

Màrtirs civils del 36

Dll, 18/07/2016 per Jordi Llisterri...

[Laeto animo](#)

Ja em perdonaran que agafi directament una cita d'un llibre de fa gairebé deu anys per expressar una impressió sobre el relat d'aquests dies amb motiu dels 80 anys de l'inici de la Guerra Civil: "Per què en llibres dedicats a estudiar el procés de la Guerra Civil a Catalunya només es fa referència a l'actitud de l'Església espanyola en lloc de parlar dels esforços a favor de la pau de la clerecia catalana? Per què no es dóna la importància que es mereix a l'assassinat de més de 2.000 religiosos en sis mesos? No és excessiu que un fet de tanta gravetat hagi estat qualificat en algun cas de simple producte d'"excessos" i d'"arbitrarietats"? És el que escrivia **Jordi Albertí** al final del seu llibre *El silenci de les campanes* que relata i emmarca l'assassinat de 2.400 capellans, religiosos i religioses entre el 1936 i 1939 a Catalunya.

Encara hi afegixo una pregunta personal. Per què fins gairebé els meus quaranta anys ningú no m'havia ensenyat mai la foto de la parròquia del meu barri convertida en un solar després que el 1936 fos cremada i enderrocades les seves restes? No [la vaig veure](#) fins que el 2008 la va publicar **Josep Maria Martí Bonet** a *El martiri dels temples a la diòcesis de Barcelona (1936-1939)*.

El que va desencadenar la Guerra Civil va ser un cop d'estat feixista, al qual van seguir tres anys d'incivilitat, i quaranta de repressió -i assassinats- que entre altres agents socials va comptar amb la connivència de bona part (que no tota) de l'Església catòlica. Fins aquí hi estem plenament d'acord. I és el que a la generació que ja hem estat educats en l'escola democràtica sempre se'ns va ensenyar.

Però durant els 40 anys anteriors aquest relat va estar incomplet i només s'explicava des de la visió dels vencedors. I el relat dels vencedors incloïa una exaltació de la "Cruzada" i l'homenatge als eclesiàstics assassinats. S'oblidava els represaliats, l'exili, o els crims de guerra del franquisme.

Però han passat 40 anys més i a vegades la impressió és que per compensar hem volgut fer gairebé al revés. Aquests dies, en tot el relat sobre la Guerra Civil es remarca la il·legalitat del cop militar i la brutal repressió. És just que sigui així i que aquest sigui el relat de les institucions democràtiques. Però, generalment, quan apareix el fet religiós només s'evoca el compromís de l'Església amb el

franquisme però s'obvien els episodis de repressió al territori republicà i l'Església fidel a l'ordre democràtic (i, dit sigui de pas, el seu treball posterior per la [reconciliació](#) i la [represa](#) catalanista i democràtica).

A la meva generació, a l'escola i als documentals del Canal 33, ens han explicat del dret i del revés la Guerra Civil. Ho sabem tot dels bombardejos de l'aviació italiana a Barcelona o dels afusellats al camp de la Bota, però res dels 4.000 temples que van ser saquejats, cremats o enderrocats a Catalunya.

No es tracta de jutjar tot el període republicà per aquests fets. I encara menys d'utilitzar-los per justificar l'actuació feixista. Però crec que passats 80 anys caldria incorporar la repressió i la persecució religiosa del 1936 en el relat *públic* (comú) dels fets. Assumint que també van ser part dels 600.000 morts que va causar la Guerra Civil. Els eclesiàstics i catòlics assassinats només pel fet de ser-ho, no poden formar part només del relat d'un bàndol.

Durant aquests anys l'Església, amb el seu propis costums, ha impulsat la [beatificació](#) dels qui considera màrtirs. Uns processos que van ser frenats durant el pontificat de **Pau VI** per la dinàmica postconciliar i per l'apropiació que se'n feia des del franquisme. Però des dels anys 80 s'han tornat a activar i encara continuen el seu curs. Aquest mateix divendres, Urgell ha tancat [una causa](#) de beatificació de 75 dels 111 capellans que van ser assassinats al bisbat, un 20% del seu clergat. I això que a Urgell la proximitat amb la frontera va facilitar que molts salvessin la pell.

Però les beatificacions no deixen de ser un homenatge d'una entitat *privada*, al qual l'Església li dona un sentit religiós i espiritual amb la consideració de martiri. Per això crec que no n'hi ha prou. Es com si al president **Companys** només l'homenatgessin els partits d'esquerres perquè era dels seus, però no se'l recordés des de les institucions públiques com l'únic president democràtic afusellat a Europa durant el període bèl·lic que va de 1936 a 1945.

Els màrtirs catalans de l'Església del 1936 també haurien de ser considerats màrtirs civils. De tots. De tots els innocents que van morir en aquella confrontació. Fins i tot, innocents o culpables, perquè tots els morts tenien mares i germans, fossin del bàndol que fossin. I dels qui no tenien bàndol. O els qui formaven part de la tercera Espanya, els catòlics catalanistes que com **Carles Cardó** o **Vidal i Barraquer** van perdre la guerra dues vegades.

Noms com aquests, o els del bisbe **Borràs** assassinat a Tarragona, i els religiosos assassinats el 1936, s'haurien de sumar amb normalitat a la llista dels noms als qui s'homenatja públicament i de forma col·lectiva en els aniversaris i commemoracions del 18 de juliol.

Donar a conèixer la crueltat del franquisme ens ha ajudat a superar i combatre el discurs que feia culpables "als rojos separatistas". Però també cal superar el discurs que encara es permet frivoltzar amb frases com que "la única església que il·lumina es la que crema", sense recordar totes les esglésies que hem cremat en aquest país. Potser és perquè no han llegit mai els testimonis documentats que hi ha sobre el tema, amb històries de tal crueltat que fan reflexionar sobre la condició humana i sobre la voluntat de no aprendre'n mai. La voluntat de no tenir una memòria històrica plena.